

Landets fylkesmenn

Deres ref:

Vår ref: 2017/60881-3

Arkivkode: 30

Dato: 20.12.2018

Presisering – bruken av private aktører ved tilsyn under samvær etter barnevernloven

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet viser til tolkningsuttalelse av 30. april 2018, som blant annet omhandler adgangen til å benytte private aktører til å føre tilsyn under samvær etter barnevernloven. Direktoratet vil med dette presisere innholdet i denne uttalelsen nærmere. Vi vil i den sammenheng informere om at Barne- og likestillingsdepartementet er i ferd med å gå gjennom rammevilkårene for private aktører i barnevernet. Formålet med gjennomgangen er å få etablert rammevilkår i alle deler av barnevernet som sikrer at bruken av private aktører støtter opp om målene om et godt og effektivt barnevern. Ett av de spørsmålene som blir vurdert, er barnevernstjenestenes anledning til å benytte private aktører ved tilsyn under samvær. En eventuell lovproposisjon kan bli oversendt Stortinget tidligst i løpet av 2021.

Direktoratets tolkningsuttalelse av 30. april 2018

Barne- og likestillingsdepartementet la i brev av 20. oktober 2017 til grunn at kommunen ikke kan delegere eller legge utøvelse av offentlig myndighet etter barnevernloven til private aktører uten hjemmel i lov.¹ Departementet la samtidig til grunn at kommunene, under visse forutsetninger, har anledning til å la seg bistå av private aktører:

Å "la seg bistå" innebærer noe annet enn å delegere myndighet, overlate eller legge ansvaret for en oppgave til en privat aktør. Departementet har tidligere uttalt, og legger fremdeles til grunn, at kommunene har anledning til å benytte private til å bistå kommunen i utførelse av visse oppgaver både av faglig og administrativ karakter. Dette gjelder også i tilfeller der oppgavene innebærer offentlig myndighetsutøvelse. En slik bruk av private aktører kan ikke innebære at den private aktøren tildes myndighet eller et selvstendig ansvar for en oppgave som innebærer myndighetsutøvelse.

....

Dette innebærer blant annet at alle beslutninger og avgjørelser (og de barnevernfaglige vurderinger som ligger til grunn for disse) reelt sett må fattes av barneverntjenesten ut fra det enkelte barnets behov for tjenester og tiltak etter barnevernloven.

¹ [Brev av 20. oktober 2017 - BLD](#)

...

Kommunen må sikre at den har nødvendig kontroll med at oppdraget utføres i samsvar med lov- og regelverk. Barneverntjenestens leder må utøve aktiv styring og ledelse i det daglige. Kommunen må også sørge for at den avtalen de inngår med den private aktøren er utformet slik at den ivaretar kommunens behov for styring og kontroll med den private aktøren. Hvordan styringen utøves i praksis må vurderes konkret blant annet med utgangspunkt i hvilken oppgave det dreier seg om og hvilken rolle den private aktøren er tiltenkt. Barneverntjenestens leder må ha så god styring og kontroll at kommunen kan ivareta sitt ansvar etter barnevernloven fullt ut, og at rettsikkerheten til barn og familier blir ivarettatt. Dette innebærer blant annet at alle beslutninger og avgjørelser (og de barnevernfaglige vurderinger som ligger til grunn for disse) reelt sett må fattes av barneverntjenesten ut fra det enkelte barnets behov for tjenester og tiltak etter barnevernloven.

I uttalelsen av 30. april 2018 tok direktoratet utgangspunkt i at tilsyn under samvær er et kontrolltiltak som gir barneverntjenesten mulighet til å avbryte fysisk eller psykisk skade på barnet i en samværsituasjon. Det å avbryte et samvær med den konsekvens at foreldre og barn nektes kontakt er svært inngripende, og vil innebære offentlig myndighetsutøvelse. Direktoratet uttalte videre at det ikke vil være mulig å avklare på forhånd når det skal gripes inn i et samvær, og at dette alltid vil bero på en konkret vurdering som må gjøres fortløpende under gjennomføringen av samværet. Direktoratet kom på denne bakgrunn til at det ikke kan benyttes private aktører til å gjennomføre tilsyn under samvær, med mindre også en ansatt fra barneverntjenesten er til stede under samværet.²

Presisering

Et sentralt spørsmål i vurderingen av om barneverntjenesten kan benytte private aktører til å la seg bistå i utførelsen av oppgaver som innebærer offentlig myndighetsutøvelse, er om det er mulig å etablere tilstrekkelig styring og kontroll med at oppdraget utføres i samsvar med lov- og regelverk. Beslutninger og avgjørelser som innebærer utøvelse av offentlig myndighet må reelt sett fattes av barneverntjenesten. Dette innebærer blant annet at barneverntjenesten må ha tilstrekkelig informasjon til å kunne foreta de barnevernfaglige vurderinger som er nødvendig for å fatte slike beslutninger og avgjørelser.

Dersom disse forutsetningene skal være tilstede når private aktører utfører tilsyn under samvær, må barneverntjenesten være tilgjengelig når samværet pågår. Som omtalt i tolkningsuttalelsen av 30. april 2018 kan dette sikres ved at ansatte i tjenesten er fysisk til stede under samværene.

Direktoratet har presisert at alle kommuner er forpliktet til å ha en formalisert beredskap med barnevernfaglig kompetanse tilgjengelig til enhver tid.³ Det er også gitt oppdrag til alle landets Fylkesmenn om å følge opp dette, med en målsetning om at dette skal være på plass i alle kommuner fra 2019. I lys av dette arbeidet vil direktoratet legge til at tilstrekkelig kontroll ved bruk av private aktører under samvær både kan sikres ved at ansatte i tjenesten selv er til stede ved samværet, men også ved at barneverntjenesten er tilgjengelig under samværet, for eksempel per telefon. Dersom ansatte ikke selv skal være til stede ved samværet, må det foreligge klare rutiner for håndtering av situasjoner som kan oppstå under samværet, og det må være avklart hvem i barneverntjenesten som skal kontaktes og treffe en eventuell beslutning om å avbryte samværet. Den som skal kontaktes må derfor kjenne saken og være forberedt på at en slik henvendelse kan komme. Når samværet gjennomføres utenfor barneverntjenestens kontortid, kan denne funksjonen ivaretas av barnevernvakten eller en annen beredskapsordning. Barneverntjenesten må i etterkant dokumentere hvilke

² [Brev av 30. april 2018 - Bufdir](#)

³ [Tolkningsuttalelse av 11.06.2016](#)

faktiske forhold og faglige vurderinger beslutningen bygger på. En beslutning om å stanse et samvær forutsetter imidlertid ikke vedtak av barnevernleder eller påtalemyndigheten.⁴

Med hilsen

Anders Henriksen (e.f.)
avdelingsdirektør

Jan Faller
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:
Barne- og likestillingsdepartementet
Landets fylkesnemnder
Sentralenheten for fylkesnemndene
Regionene i Bufetat
Barne- og familieetaten, Oslo kommune
Statens helsetilsyn
Barneombudet

⁴ Saksbehandlingsrundskrivet punkt 10.7

